

Cor Ofman wil vreemdelingen gastvrijheid bieden

'We hebben genoeg om te delen'

Cor Ofman nam afscheid als diaconaal consulent in Amsterdam. Hij ontmoette veel mensen die een beroep deden op hulp of onderdak, onder wie veel ongedocumenteerde vluchtelingen. Zijn boodschap is helder. 'In de media lees je over tsunami's aan vluchtelingen. Maar je hoeft niet bang te zijn. We hebben genoeg om te delen.'

Theo Brand

Ruim honderdvijftig mensen zitten op een hete vrijdagmiddag op zolder van de Van Limmikhof aan de Nieuwe Keizersgracht. Met een symposium zet Cor Ofman een punt achter zijn loopbaan. Maar het betekent geen einde aan zijn missie voor een gastvrije en

barmhartige samenleving, zo blijkt. Als vrijwilliger wil hij samen met anderen zijn idee voor een Nachtkerk realiseren. 'Een kerk die ook 's nachts open is voor wakers en dromers, voor zoekers en bidders.'

Motieven

Na zijn studie theologie aan de Vrije Universiteit was hij van 1987 tot 2012 pastor bij Amsterdamse opvanghuis Open Deur. Vanaf 2001 werkte hij ook voor de protestantse diaconie in de hoofdstad en voor diverse opvanghuizen. Ook zijn eigen huis stelde hij jarenlang open voor diverse gasten. Soms gaf hij in zijn woning wel onderdak aan tien daklozen.

Het leverde hem kritiek op. Hij werd beticht van 'grensoverschrijdend gedrag'.

Ofman geeft toe dat het soms misschien teveel van het goede was. In een boek dat hij schreef ter gelegenheid van zijn afscheid, laat

hij duidelijk zien dat zijn motieven zuiver waren. Sterker nog: ze komen voort uit zijn geloofsovertuiging dat gastvrijheid een heilige plicht is. Niet om een gunst te verlenen of vanuit liefdadigheid, maar op basis van gedeelde menselijkheid.

In zijn boek neemt Ofman bewust de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens op. En hij werkt inzichten uit van filosofen als Kant (Verlichting) en Derrida (postmodernisme). En uit de heilige geschriften van Tenach, Evangelie en Koran verzamelt hij cruciale teksten over gastvrijheid. Zo maakt hij duidelijk dat er een historische lijn loopt van de monotheïstische godsdiensten naar de filosofie en humanistische Verlichtingsidealen.

'Gastvrijheid is een houding, maar wordt allereerst en vooral weerspiegeld in daden. Gastvrijheid verrijkt onze ontmoetingen met vreemdelingen en vrienden (...). Als de Koran zegt 'Wij hebben jullie tot volkeren en stammen gemaakt om elkaar te leren kennen', is het vers te lezen als een goddelijke zegen in ons leven, maar elkaar leren kennen vraagt een verbinding die niet vrijblijvend is, geduld en bovenal een mild hart', zo citeert hij de Brits-Pakistaanse islamologe Mona Siddiqui.

Rivier vol bloed

Voordat het boek van Cor Ofman gepresenteerd wordt, vindt het symposium plaats op die hete zomerdag in Amsterdam. De zanger Emmanuel – gevlucht uit Afrika en een bekende van Ofman – opent de bijeenkomst. 'Ik ben de laatste' zingt hij. Het lied gaat over een rivier vol bloed. En over zijn familie en vrienden van wie niemand het heeft overleefd. De toon is gezet en de ernst is duidelijk. Gastvrijheid gaat ten diepste over humaniteit.

Het woord is aan Erica Meijers, universitair docent diaconaat aan de Protestants Theologische Universiteit.

'Cor heeft mij laten zien dat geloven vooral het uitdragen van hoop is'

'Van harte gefeliciteerd met je boek. Het is een indrukwekkend verhaal dat richting geeft aan ons denken en doen. Vooral het raken en geraakt worden is van waarde. In alle machteloosheid en eenzaamheid gaat het tussen mensen om compassie.' Predikant Samuel Lee is de volgende spreker. 'Cor heeft mij en anderen laten zien dat geloven vooral het uitdragen van hoop is. Mensen perspectief bieden, dat is de essentie van kerk-zijn.' Lee vertelt hoe hij in 1984 vanuit het Midden-Oosten in Nederland kwam. Elke dag moest hij een stempel halen op het Waterlooplein.

Van ESP tot Linker Wang

Cor Ofman koos ervoor om mensen in een kwetsbare positie een luisterend oor en concrete hulp te bieden. Tegelijk is hij in de zijlijn politiek actief geweest. Dat stipt hij ook aan in zijn boek. In de jaren zeventig raakte Ofman als gereformeerde jongeman betrokken bij de kleine Evangelische Solidariteitspartij (ESP) die later opging in de Evangelische Volkspartij (EVP) die van 1982 tot 1986 met één zetel in de Tweede Kamer vertegenwoordigd was. Toen de EVP in 1990 opging in het nieuw gevormde GroenLinks, werd hij de nummer 13 op de kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen. Binnen GroenLinks werd hij vooral actief binnen De Linker Wang, platform voor geloof en politiek. Eerst als redacteur van het magazine en later als voorzitter van het platform.

Hij sliep op straat en dook in vuilniscontainers voor nieuwe schoenen. 'Inmiddels ben ik 25 jaar dominee. Ik begon in Amsterdam Zuidoost in een klein bedompt kerkje met een lekkend dak.'

Lee vertelt dat er wereldwijd vijftig miljoen ongedocumenteerde migranten zijn. En vanuit zijn eigen ervaring voegt hij daar aan toe: 'Je bent er, maar bestaat niet. Je spreekt, maar je hebt geen stem.'

Na Samuel Lee spreekt advocaat Corinne de Klerk. 'Ons vreemdelingenbeleid is zeer restrictief. Er zijn veel koude harten in politiek Den Haag,' zegt ze. 'De vreemdelingenwet is een raamwerk met allerlei uitwerkingen. De materie vereist een warm hart en een koel hoofd. Ik ben dankbaar voor wat ik van Cor heb geleerd. En voor zijn steun voor cliënten en voor mijzelf.'

Jezus redt

Na dankwoorden van directeur Paul van Oosten van de Protestantse Diaconie Amsterdam, sluit Ofman zelf het symposium af. Hij spreekt over zijn droom van een rechtvaardige en gastvrije wereld. Over profeten en rechtvaardige koningen. En over de graffiti die hij ooit op een elektriciteitshuisje zag. Daar stonden de woorden 'Jezus redt'. Dat werd later door iemand aangevuld, zodat er stond: 'Jezus redt het niet'. Maar uiteindelijk kalkte iemand er weer wat woorden aan toe en uiteindelijk stond er: 'Jezus redt het niet zonder ons'. Ofman: 'Het schrijven van mijn boekje is ook een verwerkingsproces. Het is een egodocument. Niet om mijzelf, maar om te laten zien welk verborgen leed er is in de stad.' Hij overhandigt de eerste exemplaren

van zijn boek aan twee mensen die hem dierbaar zijn. En alle aanwezigen mogen een exemplaar meenemen. Wel doet Ofman het verzoek om het diaconale werk vanuit Het Wereldhuis of project 'Stap Verder' financieel te ondersteunen, liefst met een periodieke gift. Het is duidelijk waar het hem om te doen is. Het goede werk moet hoe dan ook doorgaan. ●

Over het boek *Zoektocht naar gastvrijheid* schrijft Bert Altena op NieuwWij.nl: 'Tussen de ervaringsverhalen door reflecteert Ofman op het thema gastvrijheid. Hij doet dat met behulp van diverse denkers uit verschillende bronnen. Het resultaat is een prettig geschreven, toegankelijk boek met een goede mix van persoonlijke ervaring en reflectie. Ondanks de heftige problemen waarmee de mensen kampen die Ofman in zijn loopbaan dagelijks ontmoette, is het toch geen loodzwaar verhaal geworden. Daarvoor staan er genoeg mooie en hoopgevende ervaringen in van wat gastvrijheid en openheid op kan leveren.' (...) 'Het is een indrukwekkend boek. Door de persoonlijke toon en de verschillende invalshoeken levert het materiaal aan voor het maatschappelijk gesprek over gastvrijheid of breder over de vraag hoe wij werkelijk leren samen te leven.'

Cor Ofman. Zoektocht naar gastvrijheid. Heilige plicht of mensenrecht? Dabar-Luyten Heeswijk. 234 pagina's. ISBN: 9789064164408.

Cor Ofman (rechts) samen met drie mannen die op zijn weg kwamen.

